

Nummer : **21/22**
Emne : **REKLAMASJON VED LANDING AV PELAGISK RÅSTOFF TIL KONSUM (Erstatter Rundskriv 19/21)**
Til : **Fiskere og kjøpere av pelagisk råstoff til konsumanvendelse**
Sted : **Bergen** Dato : **01.07.2022**

1. Innledning

Norges Sildesalgslag (NSS) og kjøperorganisasjonene (Sjømat Norge og Sjømatbedriftene) er enige om å bruke inspektørene til NSS til å gi vurderinger/uttalelser ved eventuelle reklamasjoner eller uenigheter, som måtte oppstå ved levering av pelagisk råstoff til konsum. Med bakgrunn i nevnte er det naturligvis svært viktig at inspektørenes legitimitet, faglige integritet og faglige vurderinger respekteres fullt ut av både fisker- og kjøpersiden.

En sentral oppgave for inspektørene er å vurdere grunnlaget for eventuelle reklamasjoner samt å avgi uttalelser om hvorvidt reklamasjoner er berettiget eller ikke.

2. Behandling av reklamasjonssaker i Norges Sildesalgslag

Hovedbestemmelsene for behandling av reklamasjoner er gitt i Sildelagets Forretningsregler, § 15 om «Kvalitet, sortiment og reklamasjoner m.m.». Bestemmelser som har betydning for behandling av reklamasjoner vil også være nedfelt i rundskriv for det enkelte fiskeri eller egne rundskriv om kvalitet. Eksempler på dette er hvordan en skal prise fangster hvor det er avvik mellom sortiment gitt ved innmelding og det sortiment som fremkommer etter prøvetaking ved lossing.

Generelt gjelder det at fisker forplikter å opplyse om vesentlige sider av fangsten som man med rimelighet kan anta vil påvirke kundens verdisetting. I de tilfeller hvor slik informasjon ikke er del av den vanlige innmeldingsinformasjonen, oppfordres fisker til å angi tilleggsinformasjon som anmerkninger. I tilfeller hvor fisker ikke har gitt korrekt informasjon, eller holdt tilbake annen viktig informasjon, må fisker godta at dette blir hensyntatt i en eventuell reklamasjon som skjerpende i kjøpers favør. Tilfeller med avvik mellom innmeldt informasjon og ERS-data kan gi grunnlag for reklamasjon.

Kjøper må dog akseptere et rimelig avvik mellom den informasjon som fisker gir ved innmelding og det som viser seg når fangsten leveres.

En kjøper forplikter seg til å hensynta tilgjengelig informasjon i budgivningen, både implisitt (som sesong) og eksplisitt. Dersom kjøper unnlater å hensynta tilgjengelig informasjon vil

dette tale mot reklamasjon. Det finnes således ikke grunnlag for reklamasjon i de tilfeller hvor kjøper reklamerer på bakgrunn av faktorer som burde være kjent for kjøperen før budet ble gitt.

Dersom ingen av partene krever ordinær prøvetaking ved lossing, skal sluttseddel skrives med det sortiment som er innmeldt, se Rundskriv 18/21.

Kjøper som fremsetter reklamasjon og krav om prisreduksjon som følge av avvik mellom innmeldt og utlosset kvantum tar dette opp med fisker så snart som mulig og varsler salgsleder. Kjøper må sannsynliggjøre de tap han mener han påføres pga. avviket. Avvik i kvantum på pluss/minus 10 % må kjøper akseptere i alle tilfeller.

Avvik som går på fartøyets ankomsttid, lossekapasitet mv må behandles særskilt i hvert enkelt tilfelle.

Det er representant godkjent av partene (inspektør) som avgjør om det foreligger kvalitetsavvik (dvs lyter/skader på fisken) eller ikke og videre om omfanget av lytene/skadene, se Innledning. Prisjustering som følge av nevnte lyter/skader avgjøres av salgsleder i samråd med Fisker og Kjøper. Dersom det av praktiske årsaker ikke er mulig å få en inspektør til stedet i forbindelse med en disputt om kvalitet avtaler salgsleder med fisker/kjøper om det skal tas prøver av fangsten for innfrysing. Disse skal da merkes og tas vare på for senere inspeksjon. Salgsleder avgjør hvilke størrelser og hvor mange kartonger som skal innfrysas i hvert enkelt tilfelle.

MERK! Temperaturlogger, rengjøringslogger, lasteplan og dokumentasjon av prøvetaking skal gjøres tilgjengelig for salgsleder eller inspektør, se Rundskriv 31/18. Det stilles i alle tilfeller krav til logger og dokumentasjon om at de skal være komplette og i lesbart format.

Tilsvarende skal kjøper registrere og loggføre temperaturer målt på vann i mottakskar, buffertanker m.v., samt i den videre produksjonen. Det forutsettes at slik registrering av temperatur gjøres jevnlig og registreres med dato og tidspunkt. Denne loggen skal fremvises på forespørsel.

3. Viktige avklaringer og definisjoner

«**Kvalitet på makrell**». Makrell fisket i august vil ha en annen tilstand enn en makrell som fiskes senere på høsten. Naturlige sesongvariasjoner i kvalitet på levende makrell, skal **IKKE** måtte oppgis av fisker ved fangstinnmelding. Dette skal ikke være grunnlag for reklamasjoner.

Åte-innhold må selvfølgelig oppgis på normal måte.

«**Skjulte feil og mangler**». Feil som ikke kan påvises ved fysiske og organoleptiske (smaks-, lukt-, farge-egenskaper, osv.) undersøkelser av fisken.

Åteinnhold og bloduttreddelser er eksempler på ikke-skjulte feil.

Fisk forurenset av miljøgifter er eksempel på skjulte feil.

4. Gjennomføring av kvalitetskontroller for pelagisk fisk

- 4.1 Kontrolloppdraget gis av salgsleder.
- 4.2 Inspektør reiser ut til det aktuelle anlegget hvor kontrollen skal gjennomføres.
- 4.3 Inspektør kontakter kjøper og fisker for å orientere seg om hva saken gjelder og få partenes fremstilling. Partene må opplyses om hvordan kontrollen vil bli gjennomført. Partene må opplyses om de alternativer som er aktuelle som utfall av saken. Dersom ikke partene kommer til enighet om en reklamasjon, pålegges de å utarbeide en skriftlig rapport om sine synspunkt i saken. Denne rapporten vil kunne bli sentral i den videre prosessen.
- 4.4 Inspektør må orientere seg om alle innmeldingsdata og andre relevante data, herunder;
 - 4.4.1 Fartøyets ankomsttidspunkt til lossested.
 - 4.4.2 Tidspunkt for start av lossing.
 - 4.4.3 Temperaturlogg fra fartøyet.
 - 4.4.4 Lasteplan/tankplan.
 - 4.4.5 Desinfisering og spyling av tanker.
 - 4.4.6 ERS data.
 - 4.4.7 Reingjøring av not.
 - 4.4.8 Overpumping
 - 4.4.9 Eventuelle rutiner/instrukser om bord i fartøyet for fangstbehandling.
- 4.5 Kontrollen for bestemmelse av kvalitet gjennomføres etter veiledning (se Pkt. 5).
- 4.6 Prøveresultatene fra kontrollen meldes til partene og til salgsleder.
- 4.7 Den skriftlige rapporten og bilder fra kontrollen skal meldes til NSS. Partene i saken kan få utlevert rapporten etter ønske.

5. Skadetyper som kan gi grunnlag for reklamasjon (makrell).

Nedenstående er veiledende og således kan også andre faktorer spille inn. Det vil være eksempler på at både lavere innslag av en lyte kan føre til reklamasjon og eksempler på at høyre innslag av lyter ikke fører til reklamasjon. Nedenstående gir derimot en pekepinn på hvordan inspektører og salgsledere vil vurdere kriteriene for reklamasjoner.

A. Blodspot/Slagskader:

Gradering 1	1 eller flere <i>store blodflekker (opp til 2kv.cm)</i>
Gradering 2	<i>Flere store blodflekker (over 2kv.cm)</i>
Gradering 3	<i>Ryggbrudd</i>

Kommentar: Blodflekker med en størrelse på minimum 1 cm² regnes som blodmerke i denne sammenheng.

Generelt må kjøper akseptere et rimelig antall blodmerker i fiskekjøttet før dette utløser et berettiget krav om prisreduksjon. For trålfanget makrell aksepteres mer slagskader enn for notfanget makrell som tradisjonelt har lite slagskader.

Prøver for bestemmelse av blodspot/slagskader skal ellers tas av et representativt utvalg av fangsten/størrelsesgrupper.

B. Åteskader bukhinne:

Gradering 1	<i>Bukhinnen er ødelagt, oppløst</i>
Gradering 2	<i>Sidebein slipper lett ved berøring</i>
Gradering 3	<i>Sidebein allerede løsnet fra buk</i>

Kommentar: Generelt må kjøper akseptere noe innslag av fisk med skadet bukhinne før dette utløser berettiget krav om prisreduksjon på fangst. Åtestriper gir ikke grunnlag for reklamasjon.

For makrellfangster i juni, juli og august, kan innslaget av åteskader være høyere enn ellers i året. I denne perioden må derfor fisker utvise ekstra årvåkenhet med hensyn til behandlingen av fangsten frem til levering.

Prøver for bestemmelse av åteskader bukhinne skal tas av et representativt utvalg av fangsten/størrelsesgrupper.

Obs! Noen merknader i forhold til registrering av blodspot/slagskader og åteskader bukhinne:

- a) Skader skal telles pr fisk.
- b) Skader skal gjelde for den størrelsesgruppen av fangsten det er snakk om (eksempelvis for makrell 200 g - 400 g, 300 g – 500 g, 400 g – 600 g og 600 g +).

C. Gradering av åtemengde:

Åte 1	<i>Åtefri, uten annet tarminnhold enn bare blodvann.</i>
Åte 2	<i>Ubetydelig åte, åtemengden ikke større enn at den renner bort sammen med blodvannet.</i>
Åte 3	<i>Bra med åte, åten er mer konsentrert og renner ikke ved utpressing, men fisken skal ikke være buktært.</i>
Åte 4	<i>Åtefull, magesekk eller tarmkanal er full av åte.</i>

Kommentar: Avvik på 1 i åtemengde aksepteres og gir ikke grunnlag for reklamasjon. Åtemengde ved innmelding beregnes av gjennomsnittet av prøvene.

Prøver for bestemmelse av åtemengde skal tas av et representativt utvalg av fangsten.

6. Bestemmelse av råstoffets kvalitet.

Bestemmelse av fangstens kvalitet skal tas umiddelbart etter lossing påbegynnes. Dersom lossing ikke kan starte innen åtte timer etter ankomst til kjøpers anlegg, alternativt 20 timer etter avsluttet auksjon, skal kjøper ta prøve for bestemmelse av fiskens kvalitet, dersom et eventuelt reklamasjonskrav skal behandles. **Dersom kjøper ikke tar prøve som nevnt mister han sin rett til å reklamere på råstoffets kvalitet.**

Eventuelle reklamasjoner på fersk konsumråstoff må fremsettes straks ved mottak fra fartøy.

Norges Sildesalgslag understreker at det er kun i de tilfeller inspektøren godtgjør at reklamasjonen er berettiget at det aksepteres redusert pris for fangsten. Med andre ord skal kjøper betale auksjonspris for fangsten, så sant det ikke foreligger en berettiget og godkjent reklamasjon for den aktuelle fangst. At fisker og kjøper seg imellom blir enige om redusert pris sammenlignet med auksjonspris, grunnet en såkalt kvalitetsforringelse, og uten at dette er godkjent av en inspektør, blir ikke tatt til følge. Auksjonspris blir i dette tilfellet lagt til grunn ved fakturering og avregning av fangsten.

Med vennlig hilsen

NORGES SILDESALGSLAG

Kenneth Garvik

Roald Oen

Kopi:

Sjømat Norge

Sjømatbedriftene

Pelagisk Forening

Fiskebåt

Norges Fiskarlag

Sjømannsforbundet

Nærings- og fiskeridepartementet

Fiskeridirektoratet

Norsk Villfisk ved Sveinung Flem

Ida Pollan Thowsen